

YARGITAY 11. HUKUK DAİRESİ

Tarih: 01.02.2021 Esas No: 2020/1467 Karar No: 2021/617

ÖZET: Davacının anlaşmazlık tutanağının varlığını iddia etmemesi bu yoldaki tutanağın ibraz edilmeyeceğine ilişkin açık bir irade ortaya konulması niteliğinde olmadığından verilecek süreyi "nafile" kılacak mahiyette olmayıp salt bu sebeple davanın reddi sonucuna varılmasını gerektirmez.

MAHKEMESİ : BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 22. HUKUK DAİRESİ

Taraflar arasında görülen davada Ankara 10. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 27/02/2019 tarih ve 2019/84 E. - 2019/145 K. sayılı kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin kabulüne dair Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 22. Hukuk Dairesi'nce verilen 14/10/2019 tarih ve 2019/1150 E. - 2019/1612 K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü: Davacı vekili, davalının borçlu olduğu toplam 378.788,00 TL bedelli bonoların vade tarihleri geçmiş olmasına rağmen davalı tarafından ödenmediğini ileri sürerek, bono bedellerinin 3095 sayılı Kanun'un 2/2. maddesinde belirtilen oranda işleyecek olan temerrüt faizi ve %03 oranında komisyonu ve protesto masrafı ile birlikte tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalıya usulüne uygun dava dilekçesi tebliğ edilmemiştir.

İlk Derece Mahkemesince, davacı yanca işbu davanın açılmasından önce arabuluculuğa başvurulmadığı oysa bonoya dayalı alacak istemine ilişkin olan işbu davanın arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

İstinaf mahkemesince yapılan yargılama sonucunda, 6325 sayılı Kanun'un dava şartı olarak arabuluculuğu düzenleyen 18/A maddesine göre, dava açılırken arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına dair tutanağın dava dilekçesine eklenmesi gerektiği, bu zorunluluğa uyulmaması halinde ise mahkemece, davacıya anlaşmazlık tutanağını bir haftalık kesin süre içerisinde ibraz etmesi aksi takdirde davanın usulden reddedileceğine dair ihtarda bulunulması gerektiği, aynı Yasa hükmüne göre, arabuluculuğa başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması halinde ise başkaca herhangi bir işlem yapılmadan davanın usulden reddine karar verileceği, somut olayda, davanın 25.02.2019 tarihinde açıldığı ve davacı yanca sunulan belgeden aynı tarihte arabuluculuğa da başvurulduğunun anlaşıldığı, ancak davacının anlaşma sağlamadığına dair son tutanağı mahkemeye sunmadığı, bu durumda mahkemece, davacı vekiline anlaşmazlık tutanağını sunması için kesin süre verilmesi gerekirken bu yapılmaksızın davanın usulden reddine karar verilmesi doğru olmasa da davacı vekilinin yargılamanın hiçbir aşamasında bu tutanağın var olduğunu iddia etmediği ve ibraz da etmediği, mahkeme kararı sonuç itibarıyla doğru olsa da gerekçe itibarıyla isabetli olmadığı gerekçesiyle, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, esas hakkında yeniden hüküm tesis edilmek suretiyle, davanın kararda belirtilen gerekçelerle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, bono bedellerinin tahsili istemine ilişkin olup, bölge adliye mahkemesince, yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmiştir.

Somut olayda, davacının işbu davanın açılmasından önce arabuluculuğa başvurduğu ancak arabuluculuk faaliyeti sonucunda anlaşmaya varılamadığına dair tutanağı ibraz etmediği uyuşmazlık konusu değildir. **6325 sayılı Kanun'un 18/A maddesinin 2. fıkrasına göre, bu durumda, davacıya arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamadığına ilişkin son tutanağın ibrazı için bir haftalık kesin süre verilmesi ve sonucuna göre işlem yapılması gerekmektedir. Yasa hükmünün emredici nitelikte olduğu ve anılan hükümle, anlaşmazlık tutanağının dava dilekçesi**

ekinde sunulmaması durumunda ibrazı için kesin süre verilmesinin zorunlu tutulduğu açıkça görülmektedir. Nitekim bu durumda yasa hükmünde belirtildiği şekilde işlem yapılması gerektiği bölge adliye mahkemesinin de kabulündedir. Ancak mahkemece, davacının yargılamanın hiçbir aşamasında anlaşmazlık tutanağının var olduğunu dahi iddia etmediğinden bahisle anlaşmazlık tutanağının ibrazı için süre verilmeksizin davanın reddine karar verilmiştir. Ancak Yasa hükmünün emredici niteliği gözetildiğinde, davacının anlaşmazlık tutanağının varlığını iddia etmemesi bu yoldaki tutanağın ibraz edilmeyeceğine ilişkin açık bir irade ortaya konulması niteliğinde olmadığından verilecek süreyi "nafile" kılacak mahiyette olmayıp salt bu sebeple davanın reddi sonucuna varılmasını gerektirmez. Bu itibarla, bölge adliye mahkemesince, davacıya anlaşmazlık tutanağını sunması için kesin süre verilmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, çelişkili gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz isteminin kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, HMK'nın 373/2. maddesi uyarınca dava dosyasının Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 01/02/2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

Dava, bonoya dayalı alacak talebine ilişkindir. Uyuşmazlık, mahiyeti itibarıyla zorunlu arabuluculuğa tabidir. Arabulucuya başvurmuş olmanın dava şartı olduğu ve bu şartın sonradan tamamlanabilir nitelikte olduğu hususlarında sayın çoğunlukla aramızda bir görüş farkı bulunmamaktadır. Keza 6325 sayılı kanunun 18/A-2 maddesi gereğince anlaşmaya varılamadığına dair son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği aksi takdirde davanın usulden reddedileceğine dair ihtar çekme zorunluluğu hususunda da bir ihtilaf bulunmamaktadır. Burada tartışılan mesele, gerek ilk derece gerekse istinaf aşamasında ısrarla bu belgeyi sunmayan davacının kesin süreye dair temyiz itirazı üzerine kararın usulden bozulmasının gerekip gerekmediğine ilişkindir.

Hukukun temel ilkelerinden birini düzenleyen TMK'nun 2. Maddesinde "Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır, hükmü yer almaktadır. Maddenin devamında da "Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz" denilmektedir.

Keza buna paralel düzenleme içeren HMK 29 maddesinde de:

1-Taraflar, dürüstlük kuralına uygun davranmak zorundadırlar.

2-Taraflar, davanın dayanağı olan vakıalara ilişkin açıklamalarını gerçeğe uygun bir biçimde yapmakla yükümlüdürler.

Emredici mahiyetteki bu hükümler göz önüne alındığında yargılama süreçlerinin yalnızca hakimin işlem ve tasarrufları bakımından değil tarafların süreçteki davranışlarının da iyiniyet süzgecinden geçirilmesi gerektiği tartışmasızdır.

İlk derece mahkemesinin, bahsi geçen ihtaratlı kesin süreyi vermeden davanın reddine karar vermesi doğru olmamış ise de, mezkur kararla sonucu yakinen idrak eden davacının hiç değilse istinafa giderken noksanlığı gidererek belgeyi sunması beklenirdi. Ne var ki davacı, bahse konu belgeyi temyiz dilekçesine eklemekten dahi imtina etmiştir.

Kanunda konulan kesilen süreler; Anayasanın 141. maddesinde yer alan "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir" hükmünün gereğince ifa edilmesine yöneliktir.

Nitekim buna paralel HMK madde 30 yer alan:"Hakim yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür"

Burada değinilmesi gereken son bir husus, mahkemenin kesin süreyi usulüne uygun vermesi halinde davacı davranışı başka türlü tezahür edecek miydi sorusuna, nasıl bir cevap verilmesi gerektiğiyle doğrudan ilgilidir.

Aradan haftalar, aylar ve hatta yıllar ve iki ayrı kanun yolu denetimi geçmesine rağmen halen belge ibraz etmeyen davacının takip ettiği yöntem açısından sonuç almaktan öte, mahkemeye inatlaşıp dosyayı sürüncemede bırakma yöntemini benimsediği bu tutumuyla TMK 2 maddesini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda son denetim mercii olan Yargıtay'ın, ilk derece mahkemesince yapılan usul hatalarına dikkat çekmekle beraber iyiniyete dair temel hukuk ilkesine dayanan istinaf mahkemesi kararını onaması gerektiği kanaatiyle aksi yönde tezahür eden sayın çoğunluk görüşüne katılmıyorum.